

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
соціальної педагогіки та психології
О.В. Пономаренко
«29» _____ 2021 р.

Соціально-педагогічна профілактика

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра
очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 231 – «Соціальна робота»
освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»

Укладач: Мацкевіч Ю.Р., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки
та спеціальної освіти
Протокол № 7 від "20" 01 2021 р.
Завідувач кафедри Заєць Н.В.Заверико

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології
Протокол № 6 від "28" 01 2021 р.
Голова науково-методичної ради
факультету Козич І.В.Козич

Погоджено
з навчально-методичним відділом

[Signature]
(підпис) О.В. Мешинська
(ініціали, прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 23 - «Соціальна робота»	Кількість кредитів – 3	Обов'язкова	
		Цикл професійної підготовки освітньої програми	
Спеціальність 231 - «Соціальна робота»	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
		6 -й	7 -й
Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»	Змістових модулів – 4	Лекції	
		24 год.	6 год.
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 8	Практичні	
		24 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		42 год.	80 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціально-педагогічна профілактика» є формування у студентів теоретичних знань та практичних умінь щодо розробки і впровадження профілактичних програм, застосування сучасних методів первинної і вторинної профілактики соціальних проблем та негативних соціальних явищ.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Соціально-педагогічна профілактика» є:

1. Ознайомлення з теоретичними основами соціально-педагогічної профілактики соціальних проблем та негативних соціальних явищ як технології соціально-педагогічної діяльності.

2. Ознайомлення з основними формами, методами, технологіями профілактичної роботи з різними категоріями населення та в соціальних інституціях різного типу.

3. Набуття студентами вмінь організації роботи щодо соціально-педагогічної профілактики.

4. Усвідомлення значення та сутності партнерства у соціально-педагогічній профілактиці.

5. Вироблення цілісного уявлення щодо особливостей соціально-педагогічної профілактики девіантної поведінки серед різних категорій населення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
<p>Результати навчання:</p> <p>РН1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.</p> <p>РН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.</p> <p>РН5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.</p> <p>РН9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги, створення умов ефективної соціалізації клієнта..</p> <p>РН11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.</p> <p>РН13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.</p> <p>РН14. Самостійно визначати ті</p>	<p>Методи навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекційні методи (лекція-пояснення, лекція-дискусія, лекція-презентація, тощо); - діалогічні методи (інтерактивні заняття, навчальні дискусії, ділові ігри, «мозковий штурм», заняття з елементами тренінгу та ін.); - проблемно-пошукові методи (аналіз ситуацій, метод кейсів, обговорення, пошук); - дослідницькі методи (проведення досліджень теоретичного та емпіричного характеру); <p>Контрольні заходи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тестування; - усні та письмові опитування; - перевірка письмових робіт студентів (есе, аналітичні довідки, порівняльні характеристики, тощо); - перевірка доповідей/презентацій, що розкривають певні питання; - перевірка творчих робіт.

обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога та соціально-педагогічна підтримка.

РН15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

РН17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

РН19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

РН23. Конструювати процес та результат соціально-педагогічної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

Компетентності:

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК-4. Здатність до аналізу соціально-психологічних, соціально-педагогічних

<p>явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.</p> <p>СК-6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту, соціальних служб та психолого-педагогічних служб закладів освіти.</p> <p>СК-13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.</p> <p>СК-15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.</p> <p>СК-16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної та соціально-педагогічної роботи.</p> <p>СК-19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у соціальній сфері.</p>	
---	--

Міждисциплінарні зв'язки. Проблематика курсу «Соціально-педагогічна профілактика» ґрунтується на таких дисциплінах, як «Технології соціальної роботи», «Теорія соціальної роботи», «Соціальна педагогіка», «Соціальна робота з різними віковими групами клієнтів», «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів», «Психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування», «Соціальна робота в сфері дозвілля», «Соціально-педагогічна робота в закладах освіти».

3. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль 1.

Основні складові системи соціально-профілактичної роботи

Сутність соціальної профілактики. Об'єкти та суб'єкти соціальної профілактики. Рівні профілактики. Нормативно-правова база держави в напрямку профілактики негативних явищ у дитячому та молодіжному середовищі. Завдання і принципи соціально-педагогічної профілактики. Напрями соціально-профілактичних заходів. Типологія заходів соціально-педагогічної профілактики, що застосовуються в межах держави. Комплексне планування соціально-педагогічної профілактики. Моделі та складові профілактичних програм. Завдання профілактичної роботи системи служб соціальної роботи. Методика соціально-профілактичної роботи. Методи безпосередньої профілактичної інтервенції. Методи опосередкованої профілактичної інтервенції. Форми роботи з профілактики негативних явищ

Система соціальної профілактики в практичній діяльності соціальних служб. Проблеми й недоліки профілактичної роботи соціальних служб на сучасному етапі. Особливості профілактики негативних явищ у практичній діяльності працівників соціальних служб. Взаємодія соціальних служб з питань профілактики з організаціями-партнерами. Соціально-профілактична робота в системі практичної діяльності соціальних служб. Участь волонтерів у профілактичній діяльності.

Організація соціально-педагогічної профілактики в закладі загальної середньої освіти. Школа як центр організаційно-методичної і координаційної роботи з попередження відхилень у поведінці учнів. Форми, методи, засоби взаємодії школи, сім'ї, громадськості, правових, оздоровчих органів з профілактики відхилень у поведінці учнів. Рання профілактика відхилень у поведінці учнів. Взаємодія вчителів, учнів, батьків як суб'єктів профілактичної роботи. Роль учнівського самоврядування у профілактичній роботі. Робота з батьками. Діагностика відхилень у поведінці учнів. Система засобів профілактики девіантної поведінки неповнолітніх. Активні форми та методи профілактики правопорушень.

Змістовий модуль 2.

Соціально-профілактична діяльність з попередження правопорушень і злочинності

Поняття важковихованості неповнолітніх. Шляхи та форми попередження важковихованості. Форми педагогічної занедбаності дітей як основи важковихованості. Антигромадська поведінка як відсутність в учнів певної системи поглядів; типові форми негативного емоційного реагування на соціальні цінності; невихованість (до певного ступеня) способів працювати, спілкуватися. Чинники та умови попередження важковихованості.

Стан правопорушень та злочинності в суспільстві. Поняття, принципи та форми профілактики злочинності. Індивідуальні профілактичні заходи. Соціально-правове виховання дітей та молоді як основа профілактики правопорушень. Соціально-педагогічна профілактика вторинної злочинності. Проблеми системи постпенітенціарної опіки в Україні. Питання ресоціалізації осіб, звільнених з місць позбавлення волі. Об'єктивні та суб'єктивні фактори соціальної адаптації осіб, звільнених з установ виконання покарань (за результатами соціологічних опитувань). Психологічні труднощі соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі (ризик поведінки з проявами насильства, спрямованого на інших осіб, неефективна адаптація до стресу, порушення самооцінки, неадекватний психологічний захист). Визначення ступеня порушення соціальної взаємодії цих осіб. Закордонний досвід патронажної служби (служби пробації) осіб, звільнених з місць позбавлення волі. Особливості соціальної роботи з підлітками-правопорушниками.

Змістовий модуль 3.

Профілактика адиктивної поведінки дітей та молоді

Сутність поняття «адиктивна поведінка» у соціально-педагогічному, психологічному, медичному аспектах. Етапи становлення адиктивної поведінки. Причини виникнення адиктивної поведінки. Наслідки адиктивної

поведінки. Характеристика хімічних видів залежності (алкогольна, наркотична, токсикоманія, тютюнопаління). Нехімічні види залежності (поведінкові): ігрова залежність, адикція відносин, спортивна адикція, адикція до втрати грошей, адиктивний фанатизм та ін. Проміжні види адиктивної поведінки (невротична анорексія, булімія).

Профілактика вживання алкоголю в підлітковому та молодіжному середовищі. Соціальні фактори, які можуть стати причиною зловживання алкоголем. Психологічні особливості підліткового віку, які можуть спричинити початок зловживання алкоголем. Фактори, що впливають на формування особистості з алкозалежністю. Протиалкогольна санітарна освіта. Порівняльна оцінка різних типів програм профілактики залежної поведінки серед підлітків. Ігрові програми профілактики тютюнопаління та зловживання алкоголем для школярів, їх роль у формуванні стійкості відносно тиску з боку ровесників.

Профілактика вживання наркотичних речовин в підлітковому та молодіжному середовищі. Оцінка наркотичної ситуації в Україні та світі. Антинаркотична політика в Україні. Основні причини початку вживання наркотичних речовин. Основні напрями профілактики наркотичної залежності. Завдання та методи первинної, вторинної, третинної профілактики наркозалежності. Програми замісної терапії для наркозалежних. Сімейна профілактика наркотизму. Програми зниження шкоди і зменшення ризику.

Змістовий модуль 4.

Профілактика окремих негативних явищ у сучасному суспільстві

Профілактика незайнятості. Зайнятість населення як соціальна проблема. Основні принципи соціальної профілактики незайнятості населення. Державні гарантії права на вибір виду діяльності. Регулювання та організація зайнятості населення. Компенсації і гарантії при втраті роботи.

Профілактика захворювань на ВІЛ/СНІД в сучасному суспільстві. Соціальні проблеми та потреби ВІЛ-інфікованих людей в Україні: проблема таємниці позитивності; психологічні стосунки з членами сім'ї; виробничі стосунки та робота; засоби до існування та житло; питання законодавства, матеріальна та медична допомога; стигматизація та дискримінація. Соціальний діагноз ВІЛ інфікованого та хворого на СНІД (лікувальні заходи, сім'я, професійна сфера, соціальні зв'язки). Питання профілактики ВІЛ-інфекції. Психологічні особливості хворих на СНІД (ризик самогубства, СНІД-тероризм, зловживання психоактивними речовинами).

Проблеми віктимології та суїцидальної поведінки. Поняття і система віктимологічної профілактики. Форми та методи віктимологічної профілактики. Особа потерпілого та її правовий захист. Класифікація жертв злочинів. Механізм суїцидальної поведінки.

Профілактика бездоглядності та безпритульності в українському суспільстві. «Діти вулиці», їх шлях на вулицю. Причини появи соціального явища «діти вулиці». Характеристика категорій дітей-сиріт: бездоглядні, безпритульні, бездомні, діти вулиці, діти, які позбавлені батьківського піклування, соціальні сироти, неповнолітні групи ризику. Соціально-правові основи захисту дітей, що потребують, соціально-педагогічної допомоги.

Діяльність центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді щодо профілактики соціального сирітства. Технології соціальної роботи щодо профілактики відмов від новонароджених. «Приховане соціальне сирітство». Інноваційні технології соціальної роботи щодо профілактики відмов від новонароджених. Стратегії втручання: стратегії кризового втручання, стратегії термінового втручання стосовно жінки та дитини. Форми та методи індивідуальної соціальної роботи з клієнтами СЦМД та КП. Попередження соціального сирітства через систему раннього виявлення сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах. Феномен юного материнства. Недержавні благодійні та громадські організації в інтересах дітей.

Профілактика насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми. Поширеність жорстокого поводження з дітьми в Україні та світі. Насильство щодо дітей в сім'ї та його особливості. Насильство щодо дітей поза сім'єю. Фактори ризику насильства та жорстокого поводження щодо дитини. Види та наслідки насильства щодо дітей. Сутність соціальної профілактики насильства та жорстокого поводження з дітьми. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Зміст та форми профілактики насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми. Попередження агресивності та насилля в дитячому середовищі. Соціально-просвітницька діяльність з попередження насильства щодо дітей.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год		о/д ф.	з/дист т ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	12/6	6	4	6	2	3	9	10	5	15
2	15	12/2	6	2	6	-	3	13	10	5	15
3	15	12/2	6	-	6	2	3	13	5	10	15
4	15	12/-	6	-	6	-	3	15	5	10	15
Усього за змістові модулі	60	48/10	24	6	24	4	12	50	30	30	60
Підсумковий семестровий контроль залік	30						30	30			40
Загалом			90							100	

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Тема 1. Соціальна профілактика як напрям соціально-педагогічної роботи. Тема 2. Організаційні основи та планування соціально-педагогічної профілактики. Тема 3. Методи та форми соціально-профілактичної роботи.	6	4
2	Тема 6. Важковиховуваність як передумова виникнення девіантної поведінки неповнолітніх. Тема 7. Соціально-педагогічна профілактика правопорушень в підлітковому та молодіжному середовищі. Тема 8. Соціально-педагогічна профілактика вторинної злочинності.	6	2
3	Тема 9. Сутність і зміст адиктивної поведінки неповнолітніх. Тема 10. Профілактика вживання алкоголю в підлітковому та молодіжному середовищі. Тема 11. Профілактика вживання наркотичних речовин в підлітковому та молодіжному середовищі.	6	
4	Лекція 12. Профілактика незайнятості. Лекція 14. Проблеми віктимології та суїцидальної поведінки. Лекція 15. Профілактика бездоглядності та безпритульності в українському суспільстві.	6	
Разом		24	6

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Тема 3. Активні форми і методи профілактичної роботи з підлітками. Тема 4. Система соціальної профілактики в практичній діяльності соціальних служб. Тема 5. Організація соціально-педагогічної профілактики в закладі загальної середньої освіти	6	2
2	Тема 6. Важковиховуваність як передумова виникнення девіантної поведінки неповнолітніх. Тема 7. Соціально-педагогічна профілактика правопорушень в підлітковому та молодіжному середовищі. Тема 8. Соціально-педагогічна профілактика вторинної злочинності.	6	
3	Тема 9. Види адиктивної поведінки неповнолітніх: сутність, зміст, причини виникнення, наслідки. Тема 10. Профілактика вживання алкоголю в підлітковому та молодіжному середовищі.	6	2

	Тема 11. Профілактика вживання наркотичних речовин в підлітковому та молодіжному середовищі.		
4	Тема 13. Профілактика захворювань на ВІЛ/СНІД в сучасному суспільстві Лекція 15. Профілактика бездоглядності та безпритульності в українському суспільстві Тема 16. Профілактика насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми.	6	
Разом		24	4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1. Основні складові системи соціально-профілактичної роботи	Теоретичне завдання – усне опитування / обговорення / дискусія, підсумкове тестування	Питання для підготовки: за навчальним матеріалом ЗМ 1 (розділ 3 цієї програми)	<p>Максимальна кількість балів за усне опитування нараховується за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність під час опитування (1 б.); - надання повних, ґрунтовних відповідей (2 б.); - творчий підхід у пошуку та наданні відповідей (2 б.). <p>Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.</p>	10
	Практичне завдання – скласти орієнтовну опорну схему щодо напрямів соціальної взаємодії соціального педагога закладу загальної середньої освіти або соціальної служби в	Вимоги до виконання та оформлення: завдання має бути виконане у вигляді схеми, у робочому зошиті.	<p>Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - своєчасність виконання (1 б.); - повний обсяг виконання (1 б.); - якість виконання навчального завдання (1 б.); - самостійність виконання (1 б.); - творчий підхід у виконанні (1 б.). 	5

	питаннях профілактики негативних явищ у дитячому та молодіжному середовищі.			
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			15
2. Соціально-профілактична діяльність з попередження правопорушень і злочинності	Теоретичне завдання – усне опитування / обговорення / дискусія, підсумкове тестування	Питання для підготовки: за навчальним матеріалом ЗМ 2 (розділ 3 цієї програми)	Максимальна кількість балів за усне опитування нараховується за такими критеріями: - активність під час опитування (1 б.); - надання повних, ґрунтовних відповідей (2 б.); - творчий підхід у пошуку та наданні відповідей (2 б.). Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.	10
	Практичне завдання – одне на вибір: 1. Описати досвід роботи соціально орієнтованих установ, які здійснюють соціальний	Вимоги до виконання та оформлення: авторський текст обсягом до 6 тис. знаків з пробілами. <i>Перше</i> завдання виконується у довільній формі. Для виконання <i>другого</i> завдання необхідно обрати один із аспектів злочинної поведінки за вибором: правопорушення неповнолітніх, злочини неповнолітніх, групові правопорушення неповнолітніх, групові злочини неповнолітніх. Антоації скласти за вказаною формою: 1) актуальність проблеми (визначення; актуальність, причини та ін.);	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (1 б.); - повний обсяг виконання (1 б.); - позиція автора щодо вживаних заходів (1 б.); - самостійність виконання (1 б.); творчий підхід у виконанні (1 б.).	5

	захист і профілактику правопорушень серед неповнолітніх у місті й області. 2. Підготувати анотовані статистичні звіти з окремого аспекту злочинної поведінки неповнолітніх.	2) статистичні дані (по рокам за останні 5-10 років в Україні; відповідно до статі; вказати кількість і відсотки; запропонувати схеми, діаграми). 3) заходи, програми профілактики. Текст виконаного завдання може бути поданий у друкованому вигляді або надсилається на відповідну сторінку у Moodle. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12306		
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			15
3. Профілактика адиктивної поведінки дітей та молоді	Теоретичне завдання – усне опитування / обговорення / дискусія, підсумкове тестування	Питання для підготовки: за навчальним матеріалом ЗМ 3 (розділ 3 цієї програми)	Максимальна кількість балів за усне опитування нараховується за такими критеріями: - активність під час опитування (1 б.); - надання повних, ґрунтовних відповідей (2 б.); - творчий підхід у пошуку та наданні відповідей (2 б.). Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	10
	Практичне завдання –	Вимоги до виконання та оформлення: авторський текст обсягом до 6 тис. знаків з пробілами.	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями:	5

	скласти аналітичну довідку на тему «Сучасний стан адиктивної поведінки в Україні в соціальній сфері».	В довідці має бути описано та проаналізовано ситуацію, що склалася стосовно адиктивної поведінки дітей та молоді на сучасному етапі розвитку суспільства, проаналізовано хімічні та нехімічні види залежності, етапи становлення адиктивної поведінки дітей і молоді в Україні, запропоновано шляхи розв'язання проблеми або варіанти розвитку подій. Довідка складається в довільній формі із зазначенням такого: - статистичне повідомлення про поширеність адитивної поведінки в Україні (наркоманія, токсикоманія, різні види ігрової та іншої залежності); - перелік заходів стовно попередження адитивної поведінки дітей та молоді; - опис результатів, отриманих за підсумками такої діяльності; - варіанти розвитку подій або шляхи розв'язання проблеми. Текст виконаного завдання може бути поданий у друкованому вигляді або надсилається на відповідну сторінку у Moodle. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12306	- своєчасність виконання (1 б.); - повний обсяг виконання (1 б.); - позиція автора щодо проблеми(1 б.); - самостійність виконання (1 б.); - творчий підхід у виконанні (1 б.).	
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			15
4. Профілактика окремих негативних явищ у сучасному суспільстві	Теоретичне завдання – усне опитування / обговорення / дискусія, підсумкове тестування	Питання для підготовки: за навчальним матеріалом ЗМ 4 (розділ 3 цієї програми)	Максимальна кількість балів за усне опитування нараховується за такими критеріями: - активність під час опитування (1 б.); - надання повних, ґрунтовних відповідей (2 б.); - творчий підхід у пошуку та наданні	10

			<p>відповідей (2 б.).</p> <p>Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів.</p>	
	<p>Практичне завдання – скласти таблицю (на вибір) «Форми профілактики незайнятості / захворювань на ВІЛ/СНІД / суїциду / бездоглядності та безпритульності / соціального сирітства / насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми»</p>	<p>Вимоги до виконання та оформлення: завдання має бути виконане у довільній формі у вигляді таблиці, у робочому зошиті.</p>	<p>Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - своєчасність виконання (1 б.); - повний обсяг виконання (1 б.); - якість виконання навчального завдання (1 б.); - самостійність виконання (1 б.); - творчий підхід у виконанні (1 б.). 	5
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання – тестування	Питання для підготовки: за навчальним матеріалом усіх змістових модулів (розділ 3 цієї програми)	Тестування передбачає надання відповідей на 40 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів	20
	Практичне завдання – розробка профілактичної програми	Практичне завдання виконується протягом семестру, захист практичного завдання відбувається під час проведення екзамену. Передбачається розробка проекту програми профілактики соціальних проблем та негативних соціальних явищ (проблема за вибором студента). Орієнтовна тематика для програми, вимоги до її виконання та оформлення подано у СЕЗН Moodle у секції підсумкового контролю. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12306	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - обґрунтування актуальності реалізації програми (визначення проблеми), обґрунтування власної позиції щодо вирішення проблеми, пропозиції щодо розв'язання поставлених завдань, творчий підхід до виконання проекту, визначення очікуваних результатів (5 б.); - формулювання назви, об'єкту, мети, завдань профілактичної програми (2 б.); - визначення етапів реалізації програми, змісту кожного етапу,	20

			розробка заходів (5 б.) - очікувані результати та їх доступність цільовій групі (3 б.); - самостійність роботи над проектом профілактичної програми (3 б.); - чіткість, послідовність викладу матеріалу, якість оформлення роботи (2 б.).	
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна

1. Вольнова Л. М. Профілактика девіантної поведінки підлітків: навч.-метод. посібник до спецкурсу «Психологія девіацій» для студентів спеціальності «Соціальна робота» у двох частинах. Ч.1. Теоретична частина. 2-ге вид., перероб і доповн. Київ :[б.в.], 2016. 188 с.
2. Оржеховська В. М. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх: навч.-метод.посібник. Київ :ІЗМН, 1996. 352 с.
3. Пихтіна Н. П., Яковець Н. І. Педагогічна профілактика адиктивної поведінки учнів.: навч.-метод.посібник. Ніжин : Вид-во Ніженського університету ім. Миколи Гоголя , 2003. 116 с.
4. Теорія та практика профілактичної роботи з дітьми, схильними до девіантної поведінки: український і міжнародний досвід : монографія / О. Янкович, О. Кікінежді, І. Козубовська, В. Поліщук, Г. Радчук та ін. Тернопіль : Осадча Ю. В., 2018. 300 с.
5. Фіцула М. М., Парфанович І. І. Відхилення у поведінці неповнолітніх: шляхи їх попередження та подолання: Навчально-методичний посібник. Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2008. 432 с.

Додаткова

1. Бевз Г. М., Главник О. П. Технологія проведення тренінгів з формування здорового способу життя молоді. Київ : Укр. ін-т соціальних досліджень, 2004. Кн.1. 176 с.
2. Важковиховуваність: сутність, причини, реабілітація: навчально-методичний посібник для соціальних педагогів та практичних психологів освітніх закладів / за ред.. О.М.Полякової. Суми: Університетська книга, 2009. 346с.
3. Вольнова Л. М. Профілактика девіантної поведінки підлітків: навч.-метод. посібник до спецкурсу «Психологія девіацій» для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка» у двох частинах. Ч. II. Практична частина. 2-ге вид., перероб і доповн. Київ : [б.в.], 2016. 193 с.
4. Журавель Т. В. Соціально-педагогічна робота з профілактики насильства щодо дітей. *Соціальна педагогіка* : навч. посібник / за заг. ред. О. В. Безпалько; авт.-кол. О. В. Безпалько, І. Д. Зверєва, Т. Г. Веретенко та ін. Київ : Академвидав, 2013. 312 с.
5. Лобанова А. С., Калашнікова Л. В. Робота з підлітками-девіантами: соціологічний та психологічний аспекти: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Вид-во «Каравела», 2017. 470 с.
6. Максимова Н. Ю. Виховна робота з соціально дезадаптованими школярами: Методичні рекомендації. Київ : ІЗМН, 1997. 136 .
7. Методи та технології роботи соціального педагога : навчальний посібник / автори-укладачі: С. П. Архипова, Г. Я. Майборода, О. В. Тютюнник. Київ : Видавничий дім «Слово», 2011.
8. Нагорна А. М. Профілактика наркоманії серед підлітків : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : «Абетка НОВА», 2001. 168 с.
9. Настільна книга соціального педагога / авт уклад.: О. Є. Марінушкіна,

- I. М. Вшинєва, В. В. Носенко. Харків : Вид.-во «Ранок», 2013. 272 с.
10. Оржеховська В. М., Федорченко Т. Є. Профілактика девіантної поведінки неповнолітніх: навч. посіб. Черкаси : Вид. Чабаненко Ю., 2008. 376 с.
 11. Ранняя профилактика девиантного поведения детей и подростков. Учебное пособие / под ред. А. Б. Фоминей. Москва : Педагогическое общество России, 2003. 128 с.
 12. Седих К. В., Моргун В. Ф. Деліквентний підліток : навчальний посібник з психопрофілактики діагностики та корекції протиправної поведінки підлітків. 2-ге вид., доп. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 274 с.
 13. Сорочинська В. Є. Організація роботи соціального педагога : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2010. 202 с.
 14. Шевців З. М. Основи соціально-педагогічної діяльності : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. С.85 -111.
 15. Яременко О. О. Тютюн, алкоголь, наркотики в молодіжному середовищі: вживання, залежність, ефективна профілактика. Київ : Держ ін-т пробл. сім. та мол., Укр. ін-т соц. д-нь, 2005. Кн. 7. 196 с.
 16. Olweus D. Bullying at school: Prevalence estimation, a useful evaluation design, and a new national initiative in Norway. *Association for Child Psychology and Psychiatry Occasional Papers*. 2004. № 23. P. 5-17. URL : <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/pits.10114/pdf>
 17. Waterman J. Helping At-Risk Students ; Second Edition. A Group Counseling Approach for Grades 6–9 / J. Waterman, E. Walker. – New York, London: The Guilford Press, 2009.

Інформаційні джерела

1. Законодавство України. Верховна Рада. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Офіційні документи ВООЗ. URL : <http://zakon.nau.ua/?uid>
3. Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Товканець О. Профілактичні заходи у попередженні девіантної поведінки неповнолітніх. URL : <http://intkonf.org/tovkanets-o-profilaktichni-zahodi-u-poperedzhenni-deviantnoyi-povedinki-nepovnolitnih/>
5. Клочан Ю. В. Соціально-педагогічна профілактика делінквентної поведінки учнівської молоді: сутність, методи, форми URL : http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:BaS4_bego4QJ:irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF/Znpkhist_2015_11_20.pdf+%&cd=5&hl=ru&ct=clnk&gl=ua
6. Василенко Г. В. Особливості соціально-педагогічної профілактики правопорушень студентської молоді у вищих навчальних закладах URL : http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:DFtuatsE_III:library.uipa.edu.ua/images/data/zbirnik/problemu44/28.pdf+%&cd=6&hl=ru&ct=clnk&gl=ua
7. Поняття профілактики, види та рівні соціально-педагогічної профілактики *Соціальна педагогіка* : підручник / В. І. Загвязинський. URL :

https://stud.com.ua/47326/pedagogika/ponyattya_profilaktiki_vidi_rivni_sotsialno_pedagogichnoyi_profilaktiki

8. Сушик Н. Соціальна профілактика девіантної поведінки підлітків. URL : https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/14551/1/sushyk_npd.pdf
9. Соціально-педагогічна профілактика статевої деморалізації молоді у професійно-технічних навчальних закладах. URL : <https://contest.zu.edu.ua/sotsialno-pedahohichna-profilaktyka-statevoi-demoralizatsii-molodi-u-profesiino-tekhnichnykh-navchalnykh-zakladakh--7fafc000.html>
10. Соціально-педагогічна діяльність щодо попередження негативних форм девіантної поведінки підлітків. URL : <https://vipsoft.blob.core.windows.net/contest/c572ef4b325f63e2a564a008193bdfec.pdf>